

บทที่ 3

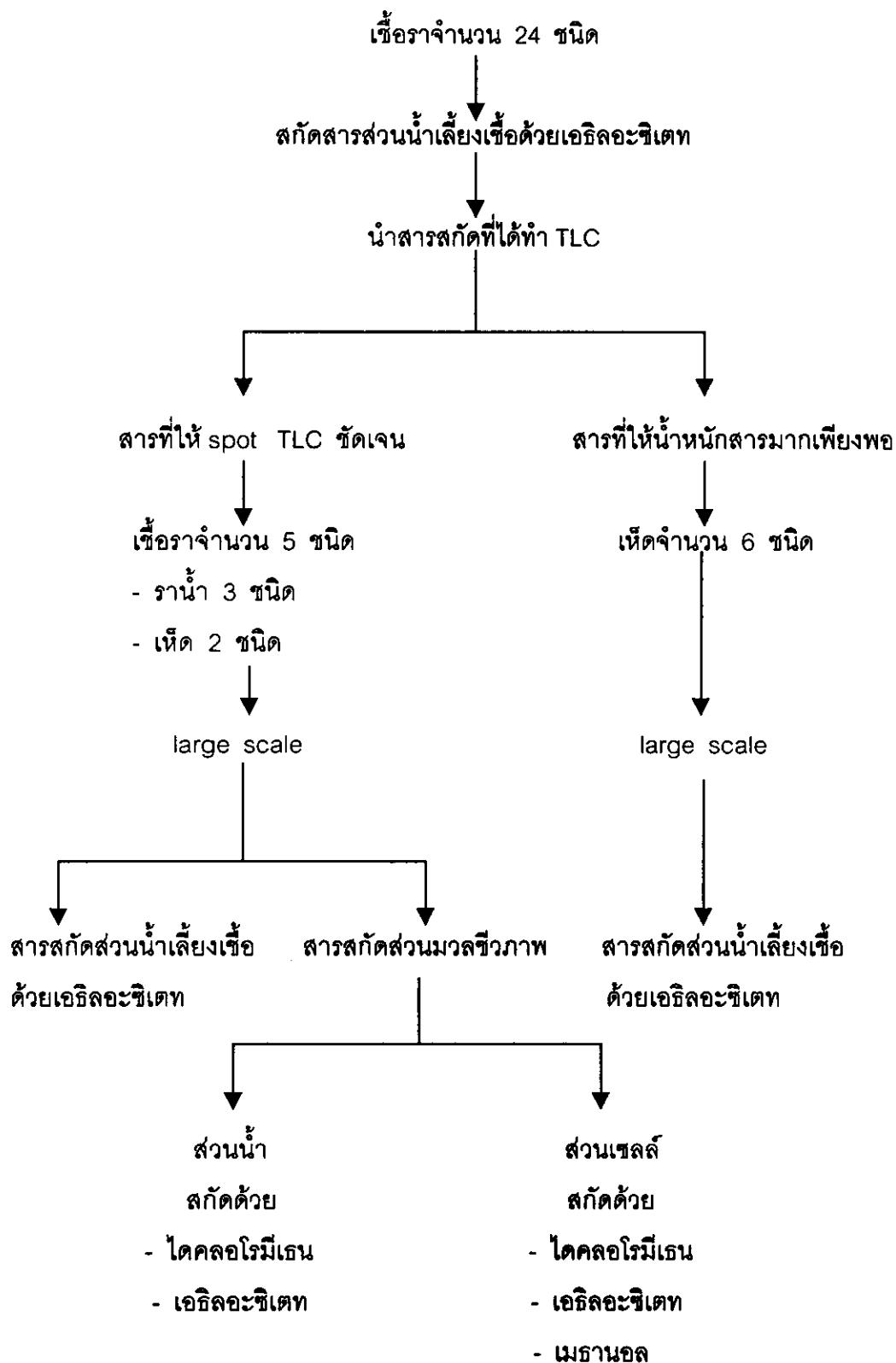
ผลการทดลอง

1. สารสกัดที่ได้จากเชื้อรา

ส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อราชนิดเส้นใยจำนวน 24 ชนิด เมื่อผ่านขั้นตอนการสกัดสารด้วย เอธิลอะซีเตท ได้สารสกัดปริมาณค่อนข้างน้อย จึงเลือกสารสกัดที่จะนำมาทดสอบฤทธิ์ต้าน จุลินทรีย์โดยพิจารณาจากลักษณะโครงสร้างแบบโครงสร้างที่แผ่นบาง (Thin layer chromatography, TLC) และน้ำหนักของสารสกัด (ภาพประกอบ 15) ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 11 ชนิด โดยแบ่งเป็นสารที่มีลักษณะโครงสร้างแบบที่มีการแยกกันชัดเจน มีจำนวน 5 ชนิด ประกอบด้วย ราน้ำ 3 ชนิด ได้แก่ *B. rhombica*, ราน้ำ T002/4 และ *Volutella sp.* VO6 และ เห็ด 2 ชนิด ซึ่งได้ แก่ เห็ดขอนขาว (*Lentinus sp.* BL 23) และเห็ดโคน (*T. cylindricus*) (ค่า Rf ของสารแสดงใน ตาราง 3) จากนั้นนำเข้าไปเลี้ยงเพิ่มจำนวนมากขึ้น (large scale) เพื่อนำไปสกัดสาร จากส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อราทั้ง 5 ชนิด ไปเลี้ยงเพิ่มจำนวนมากขึ้น (large scale) เพื่อนำไปสกัดสาร จากส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อราและจากมวลชีวภาพ โดยเชื้อ 1 ชนิดเมื่อนำไปสกัดสารจากส่วนมวลชีวภาพ จะให้สารสกัดจำนวน 5 ส่วน และจึงเลือกสารสกัดที่มีน้ำหนักร้อยละสูงไปทดสอบฤทธิ์ต้าน จุลินทรีย์ สำหรับสารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อที่ให้น้ำหนักร้อยละค่อนข้างสูงเมื่อสกัดด้วยเอธิลอะซีเตท มีจำนวน 6 ชนิด โดยเป็นสารสกัดจากเห็ดทั้งหมด ประกอบด้วย เห็ดรังนก (*C. striatus*), *P. sanguineus*, เห็ดแคลง (*S. commune*), *X. allantoidea*, *Xylaria sp.* 2 และ *Xylaria sp.* BL 25 ทำการเพาะเลี้ยงเห็ดทั้ง 6 ชนิด ให้ได้ปริมาณเพิ่มขึ้น แล้วนำไปสกัดสารจากส่วน น้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเอธิลอะซีเตท น้ำหนักร้อยละของสารสกัดที่ได้จากราน้ำส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อที่สกัดด้วย เอธิลอะซีเตท อยู่ในช่วง 0.001-0.016 สำหรับน้ำหนักร้อยละของสารสกัดที่ได้จากเห็ดส่วน น้ำเลี้ยงเชื้อที่สกัดด้วยเอธิลอะซีเตท อยู่ในช่วง 0.007 -0.046 (ตาราง 4) นอกจากนี้ยังได้หา น้ำหนักร้อยละของสารสกัดจากส่วนมวลชีวภาพจากเชื้อรา 2 ชนิด ซึ่งสามารถยับยั้งการเจริญของ จุลินทรีย์ได้ ได้แก่ สารสกัดจากราน้ำ T002/4 ส่วนน้ำที่สกัดด้วยไดคลอโรเมีน และสารสกัดจาก เห็ดโคน (*T. cylindricus*) ส่วนน้ำที่สกัดด้วยไดคลอโรเมีนและส่วนมวลที่สกัดด้วยเมราโนอล น้ำหนักร้อยละของสารสกัดดังกล่าวอยู่ในช่วง 0.393-14.520 (ตาราง 5)

เห็ดและราน้ำเมื่อผ่านขั้นตอนการสกัดและขั้นตอนการคัดเลือกแล้ว จะให้สารสกัดรวมทั้ง สิ้น 28 ชนิด ซึ่งประกอบด้วยสารที่สกัดจากส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อจำนวน 11 สาร และสารที่สกัดจาก ส่วนมวลชีวภาพจำนวน 17 สาร นำสารสกัดทั้งหมดนี้ไปทดสอบฤทธิ์ต้านจุลินทรีย์เบื้องต้นโดยวิธี disc diffusion

ภาคประกอบ 15 วิธีการคัดเลือกสารสกัดเพื่อนำไปทดสอบฤทธิ์ต้านจุลินทรีย์

ตาราง 3 ค่า RF ของสารสำคัญในน้ำเสียงเครื่องที่สกัดตัวยาธรรมชาติ (ในระบบ 60% EtOAc/Petrol และ 100% EtOAc)

ชื่อเรื่อง	ค่า RF บน TLC เมื่อตู้ใน UV	ค่า RF บน TLC จากการย้อมด้วย Anisaldehyde
ราก		
<i>B. rhombica</i>	60% EtOAc/Petrol 0.69, 0.83, 0.90	100% EtOAc -
ราก T002/4	-	0.20, 0.56
<i>Volutella</i> sp. V06	0.58	-
เห็ด		
<i>Lentinus</i> sp.BL 23	60% EtOAc/Petrol 0.48, 0.91	100% EtOAc -
เห็ดโคน (<i>T. cylindricus</i>)	0.6	0.9

ตาราง 4 น้ำหนักร้อยละของสารที่สกัดได้จากส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อตัวยเอกสาระซีเตท

เรื่องรา	ร้อยละของสารที่สกัดได้
ราน้ำ	
<i>Beltrania rhombica</i>	0.007
ราน้ำ T002/4	0.016
<i>Volutella sp.</i> (VO6)	0.001
เห็ด	
เห็ดรังนก (<i>C. striatus</i>)	0.025
เห็ดขอนขาว (<i>Lentinus sp.</i> BL 23)	0.008
<i>P. sanguineus</i>	0.007
เห็ดเคลลง (<i>S. commune</i>)	0.025
เห็ดโคน (<i>T. cylindricus</i>)	0.010
<i>X. allantoidea</i>	0.018
<i>Xylaria sp.</i> 2	0.013
<i>Xylaria sp.</i> BL 25	0.046

ตาราง 5 น้ำหนักร้อยละของสารที่สกัดได้จากส่วนมวลชีวภาพที่ด้านฉลินทรีย์ได้

เรื่องรา	ร้อยละของสารที่สกัดได้
ราน้ำ T002/4	B.1 0.455
เห็ดโคน (<i>T. cylindricus</i>)	B.1 0.393 B.5 14.520

หมายเหตุ : B.1 : สารสกัดด้วยไคคลอยโนเมเนนจากมวลชีวภาพส่วนน้ำ

B.5 : สารสกัดด้วยเมธานอลจากมวลชีวภาพส่วนมวล

2. การทดสอบความไวของเชื้อต่อยาต้านจุลินทรีย์มาตรฐาน โดยวิธี disc diffusion

การทดสอบความไวต่อยาต้านจุลินทรีย์มาตรฐานผลัดดังแสดงในตาราง 6 (ภาพประกอบ 16) พบว่าเชื้อแบคทีเรียแกรมบวกได้แก่ *S. aureus* ATCC 25923 จะไวต่อยาทั้ง 5 ชนิด ที่ใช้ทดสอบ ได้แก่ oxacillin, vancomycin, erythromycin, amikacin และ ampicillin แต่เชื้อ methicillin-resistant *S. aureus* SK1(MRSA) จะไวต่อยา vancomycin เพียงชนิดเดียว และต่อ ยา oxacillin, erythromycin, amikacin และ ampicillin สำหรับเชื้อแบคทีเรียแกรมลบพบว่า *E. coli* ATCC 25922 ไวต่อยา amikacin, ampicillin, tetracycline และ gentamicin แต่มี ความไวปานกลางต่อยา cephalothin สำหรับเชื้อ *P. aeruginosa* ตือต่อยาทุกชนิดที่ทดสอบได้แก่ amikacin, tetracycline, gentamicin, chloramphenicol และ netilmicin

การทดสอบยาต้านเชื้อรากำม amphotericin B กับเชื้อยีสต์ พบร่วม ยีสต์ทั้ง 3สายพันธุ์ ได้แก่ *C. albicans* SH, *C. albicans* PSU และ *C. neoformans* PSU ไวต่อยา amphotericin B

ตาราง 6 การทดสอบป้องกันตัวเชื้อที่มีต้านทานต่อยาต่างๆด้วยวิธี disc diffusion โดยวิธี disc diffusion

ยานานตรฐาน (ความแรง)	ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางวงจร (มิลลิเมตร)					
	SA	MRSA	EC	PA	CaSH	CaPSU
Oxacillin (10 µg)	19(S)	N(R)				
Vancomycin (30 µg)	16(S)	16.5(S)				
Erythromycin (15 µg)	24(S)	N(R)				
Amikacin (30 µg)	23.5(S)	N(R)	20.75(S)	N(R)		
Ampicillin (10 µg)	28.25(S)	N(R)	14(S)			
Tetracycline (30 µg)			20.4(S)	9.5(R)		
Gentamicin (10 µg)			19.6(S)	N(R)		
Cephalothin (30 µg)			15.85(I)			
Chloramphenicol (30 µg)				N(R)		
Netilmicin (30 µg)				N(R)		
Amphotericin B (10 µg)					19(S)	19(S)
SA: <i>S. aureus</i> ATCC25923	CaSH: <i>C. albicans</i> SH					

N : no zone
S: susceptible

MRSA: Methicillin resistant *S. aureus* SK1

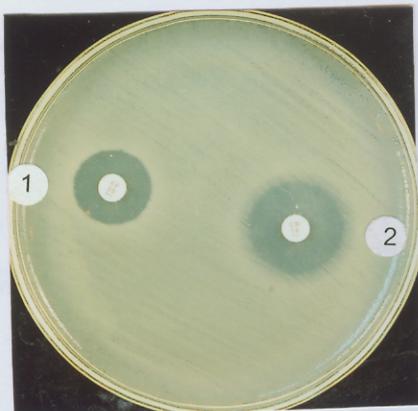
CaPSU: *C. albicans* PSU

EC: *E. coli* ATCC 25922

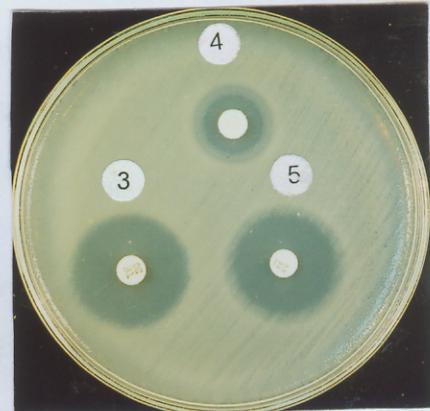
CnPSU: *C. neoformans* PSU

PA: *P. aeruginosa*

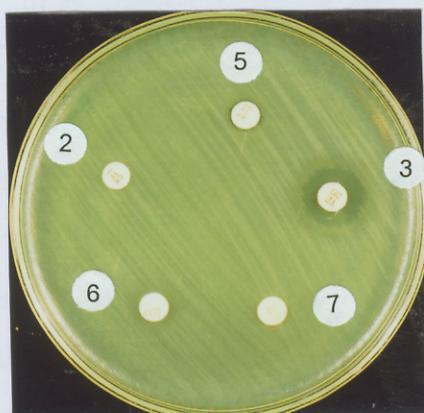
R: resistant
I: intermediate susceptible

EC

EC

PA

CaPSU

ภาพประกอบ 16 การทดสอบความไวของเชื้อต่อยาด้านจุลินทรีย์มาตรฐาน โดยวิธี disc diffusion

EC: *E. coli* ATCC 25922

PA: *P. aeruginosa*

CaPSU: *C. albicans* PSU

1: Cephalothin 30 µg	2: Gentamicin 10 µg
3: Tetracycline 30 µg	4: Ampicillin 10 µg
5: Amikacin 30 µg	6: Chloramphenicol 30 µg
7: Netilmicin 30 µg	8: Amphotericin B 10 µg

3. การทดสอบฤทธิ์ต้านจุลินทรีย์เบื้องต้นของสารสกัดจากเชื้อรา โดยวิธี disc diffusion

สารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเอธิลอะซิเตทที่นำมาทดสอบมีทั้งหมด 11 สารสกัด โดยเป็นสารสกัดจากราנ้ำ 3 ชนิด และสารสกัดจากเห็ด 8 ชนิด สำหรับสารสกัดส่วนมวลชีวภาพที่นำมาทดสอบมี 5 ชนิด ประกอบด้วยราน้ำ 3 ชนิด จำนวน 10 สารสกัด และเห็ด 2 ชนิด จำนวน 7 สารสกัด รวมทั้งสิ้น 17 สารสกัด เชือราทั้ง 5 ชนิดนี้ (ราน้ำ *B. rhombica*, ราน้ำ T002/4, ราน้ำ *Volutella* sp. V06, เห็ดขอนขาว และเห็ดโคน) ให้ spot บน TLC ชั้ดเจน จากการนำแผ่น disc ที่มีสารสกัดที่ละลายใน DMSO ความเข้มข้น 100 μM โครงการต่อແຜ่น มาทดสอบฤทธิ์ต้านจุลินทรีย์พบว่ามีสารสกัดเพียงบางชนิดที่สามารถยับยั้งจุลินทรีย์ได้ และสามารถทำให้เกิดวงใส่ได้เพียงเล็กน้อย

สารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเอธิลอะซิเตท (ตาราง 7, ภาพประกอบ 17) ที่สกัดจากราน้ำ 3 ชนิด ได้แก่ *B. rhombica*, T002/4 และ *Volutella* sp. ไม่สามารถยับยั้งเชื้อจุลินทรีย์ได้อย่างชัดเจน โดยสารสกัดจาก *B. rhombica* ทำให้เกิดรอยจากของเชื้อรอบแผ่น disc ต่อเชื้อ *S. aureus*, MRSA และ *C. neoformans* สำหรับสารสกัดจาก *Volutella* sp. สามารถทำให้เกิดรอยจากของเชื้อรอบแผ่น disc ต่อเชื้อ *S. aureus*, *C. albicans* SH, *C. albicans* PSU และ *C. neoformans* แต่สารสกัดจากราน้ำ T002/4 ไม่สามารถยับยั้งจุลินทรีย์ได้ สำหรับสารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเอธิลอะซิเตทที่ได้จากเห็ด พบว่าสามารถยับยั้งได้เฉพาะเชื้อ *S. aureus* เท่านั้น โดยทำให้เกิดวงใส่เด่นผ่านศูนย์กลางขนาด 6.25-7.75 มิลลิเมตร สารสกัดดังกล่าวสกัดได้จากเห็ดขอนขาว (*Lentinus* sp. BL23), *P. sanguineus* และ *Xylaria* sp. 2 นอกจากนี้สารสกัดจาก *P. sanguineus* ยังทำให้เกิดรอยจากของเชื้อรอบแผ่น disc ต่อเชื้อ *C. neoformans*

สารสกัดส่วนมวลชีวภาพด้วยไคลอยโรมีเนน เอธิลอะซิเตทและเมธานอล ที่สกัดจากราน้ำ (ตาราง 8) 3 ชนิด มีจำนวน 10 สารสกัด พบร่วมสารสกัดเพียงชนิดเดียวเท่านั้นที่สามารถยับยั้งเชื้อจุลินทรีย์ได้ สารสกัดดังกล่าว คือ สารสกัดด้วยไคลอยโรมีเนนจากมวลชีวภาพส่วนน้ำ ของราน้ำ T002/4 สามารถยับยั้งจุลินทรีย์ได้เกือบทุกชนิด ยกเว้นเชื้อ *P. aeruginosa* และสามารถยับยั้งเชื้อ *C. neoformans* ได้ดีที่สุด โดยทำให้เกิดวงใส่มีขนาดเด่นผ่านศูนย์กลาง 23.40 มิลลิเมตร สารสกัดดังกล่าวสามารถยับยั้งเชื้อแบคทีเรียแกรมบวกทำให้เกิดวงใส่ได้กว้างกว่าแบคทีเรียแกรมลบ สำหรับสารสกัดอีก 9 ชนิด ไม่สามารถยับยั้งเชื้อจุลินทรีย์ที่ทดสอบได้

สารสกัดส่วนมวลชีวภาพด้วยไคลอยโรมีเนน เอธิลอะซิเตทและเมธานอล ที่สกัดจากเห็ด (ตาราง 8) 2 ชนิด มีจำนวน 7 สารสกัด พบร่วมสารสกัดด้วยไคลอยโรมีเนนจากมวลชีวภาพส่วนน้ำ ของเห็ดโคน (*T. cylindricus*) สามารถยับยั้งจุลินทรีย์ได้ดีที่สุด โดยสามารถยับยั้งจุลินทรีย์ทุกชนิด ยกเว้นเชื้อ *P. aeruginosa* สารสกัดชนิดนี้สามารถยับยั้งเชื้อ *C. neoformans* ได้กว้างที่สุด โดย

ทำให้เกิดวงไสเมี๊ยนขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 22.00 มิลลิเมตร และรองลงมา คือ เชื้อ *S. aureus* ทำให้เกิดวงไสเมี๊ยนขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 15.62 มิลลิเมตร นอกจากนี้สารสกัดด้วยเมธานอลจากมวลชีวภาพส่วนมากของเห็ดชนิดเดียวกันนี้ ยังสามารถยับยั้งเชื้อ *C. neoformans* ได้ สำหรับสารสกัดจากเห็ดขอนขาว (*Lentinus* sp. BL23) ไม่สามารถยับยั้งเชื้อจุลินทรีย์ทุกชนิด และจากการทดสอบด้วยสารสกัดชนิดต่างๆ พบว่าไม่มีสารสกัดชนิดใดที่สามารถยับยั้งเชื้อ *P. aeruginosa* ได้ สำหรับแผ่น disc ชุดควบคุม รีงบราวน์ตัวทำละลาย DMSO ไม่ทำให้เกิดวงไสต่อเชื้อทุกชนิด

ตาราง 7 การทดสอบด้วยปีโลงค์ในการต้านแบคทีเรีย และยีสต์ของสารก่อสร้างน้ำเสียซึ่งต้องการผ่าน disc diffusion โดยวิธี disc diffusion

สารก่อ	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน (mm± S.D)					
	SA	MRSA	EC	PA	CaSH	CnPSU
control (DMSO)	-	-	-	-	-	-
รำ	-	-	-	-	-	-
<i>B. rhombica</i>	*	-	-	-	-	-
T002/4	*	-	-	-	-	-
<i>Volutella</i> sp. V06	*	-	-	-	-	6.6±0.14
เบ๊ก	-	-	-	-	-	-
เนื้อรังนาก (C. striatus)	-	-	-	-	-	-
เนื้อรังนาก (<i>Lentinus</i> sp.BL 23)	7.75±0.35	-	-	-	-	6.58±0.10
<i>P. sanguineus</i>	6.75±0.0	-	-	-	-	-
เนื้อเกลือ (<i>S. commune</i>)	-	-	-	-	-	-
เนื้อหิน (<i>T. cylindricus</i>)	-	-	-	-	-	-
<i>X. ellantoidea</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Xylaria</i> sp. 2	6.25±0.0	-	-	-	-	-
<i>Xylaria</i> sp. BL 25	-	-	-	-	-	-

SA: *S. aureus* ATCC 25923

CaSH: *C.albicans* SH

MRSA: Methicillin resistant *S. aureus* SK1

CaPSU: *C.albicans* PSU

EC: *E. coli* ATCC 25922

CnPSU: *C. neoformans* PSU

PA: *P. aeruginosa*

*: ไม่มีผล

*: เกิดรอยชำรุดบนแผ่น disc

ตามมาตรา 8 การทดสอบภาษาต่างประเทศที่บ้านแบบปกติ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางภาษาและเชื้อชาติ จึงจำเป็นต้องมีการทดสอบภาษาต่างประเทศที่บ้านเพื่อให้ผู้ต้องการเข้าศึกษาต่อต่างประเทศได้สะดวกและรวดเร็ว

ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରକାଶନ

SA: *S. aureus* ATCC 25923

MBSA: Methicillin resistant *S. aureus* SK1

Gadgets: California DSI 1

PA: *P. aeruginosa*

ChPSU; *C. neoformans* PSU

ມະນຸງເກີດວາງໄຊ

ตาราง 8 (ต่อ)

สายสกัด	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของไวรัส ($\text{mm} \pm \text{S.D.}$)					
	SA	MRSA	EC	PA	CaSH	CaPSU
control (DMSO)	-	-	-	-	-	-
เบ็ด						
เบ็ตานาโนซ่า (<i>Lentilinus</i> sp. BL 23)						
B.3	-	-	-	-	-	-
B.4	-	-	-	-	-	-
B.5	-	-	-	-	-	-
เบ็ตติน (<i>T. cylindricus</i>)						
B.1	15.62 ± 0.39	10.33 ± 0.14	7.1 ± 0.21	-	11.28 ± 0.88	10.83 ± 0.25
B.2	-	-	-	-	-	-
B.3	-	-	-	-	-	-
B.5	8.1 ± 0.45	-	-	-	-	10.8 ± 0.14

SA: *S. aureus* ATCC 25923CaSH: *C. albicans* SHMRSA: Methicillin resistant *S. aureus* SK1CaPSU: *C. albicans* PSUEC: *E. coli* ATCC 25922CnPSU: *C. neoformans* PSUPA: *P. aeruginosa*

- : ไม่เกิดไวรัส

- B.1: สายสกัดที่ได้จากการทดสอบเชิงทางเคมีเมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2561
 B.2: สายสกัดที่ได้จากการทดสอบเชิงทางเคมีเมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2561
 B.3: สายสกัดที่ได้จากการทดสอบเชิงทางเคมีเมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2561
 B.4: สายสกัดที่ได้จากการทดสอบเชิงทางเคมีเมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2561
 B.5: สายสกัดที่ได้จากการทดสอบเชิงทางเคมีเมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2561

ภาคประกอบ 17 การทดสอบฤทธิ์ต้านจุลทรรศของสารสกัดจากเชื้อรา โดยวิธี disc diffusion

SA: *S. aureus* ATCC 25923

CaSH: *C. albicans* SH

MRSA: Methicillin resistant *S. aureus* SK1

Cn: *C. neoforemans*

EC: *E. coli* ATCC 25922

1: น้ำดีควบคุม (DMSO)

2: สารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเยื่อหิลazoleซีเตฟจาก *Xylaria* sp. 2

3: สารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเยื่อหิลazoleซีเตฟจาก *P. sanguineus*

4: สารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเยื่อหิลazoleซีเตฟจาก *Xylaria* sp. BL25

5: สารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเยื่อหิลazoleซีเตฟจาก *X. allantoidea*

6: สารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเยื่อหิลazoleซีเตฟจากเห็ดชนิดขาว (*Lentinus* sp. BL23)

7: สารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเยื่อหิลazoleซีเตฟจาก *B. rhombica*

8: สารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเยื่อหิลazoleซีเตฟจาก *Volutella* sp. V06

9: สารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเยื่อหิลazoleซีเตฟจากรา้น้ำ T002/4

10: สารสกัดด้วยไดคลอโนมีเรนจากมวลชีวภาพส่วนน้ำจากเห็ดโคน (*T. cylindricus*)

11: สารสกัดด้วยเยื่อหิลazoleซีเตฟจากมวลชีวภาพส่วนน้ำจากเห็ดโคน (*T. cylindricus*)

12: สารสกัดด้วยไดคลอโนมีเรนจากมวลชีวภาพส่วนมวลจากเห็ดโคน (*T. cylindricus*)

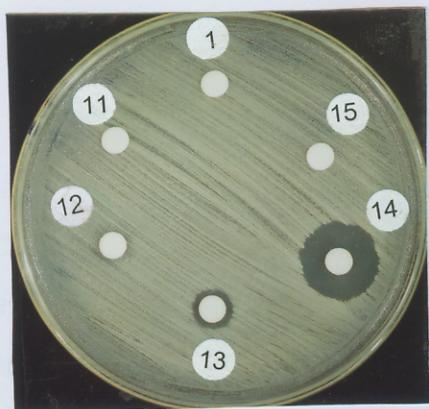
13: สารสกัดด้วยเมธานอลจากมวลชีวภาพส่วนมวลจากเห็ดโคน (*T. cylindricus*)

14: สารสกัดด้วยไดคลอโนมีเรนจากมวลชีวภาพส่วนน้ำจากรา้น้ำ T002/4

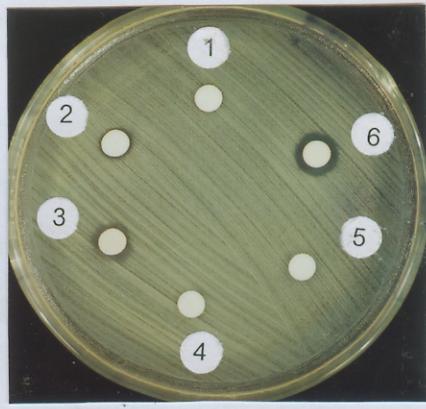
15: สารสกัดด้วยไดคลอโนมีเรนจากมวลชีวภาพส่วนมวลจากรา้น้ำ T002/4

16: สารสกัดด้วยเมธานอลจากมวลชีวภาพส่วนมวลจากรา้น้ำ T002/4

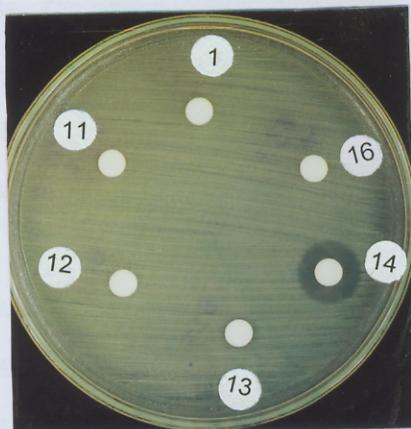
สารสกัดความเข้มข้น 100 'ในโครงรัมต่อ disc

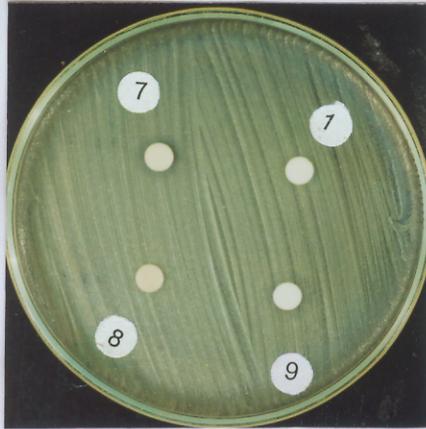
SA

SA

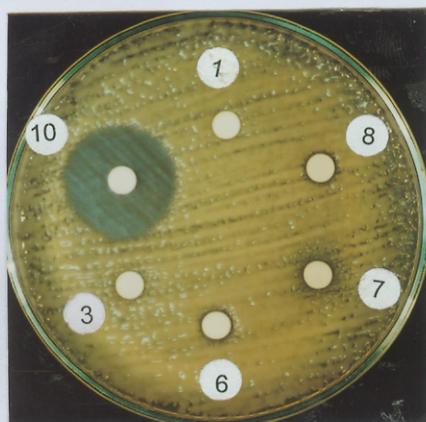
MRSA

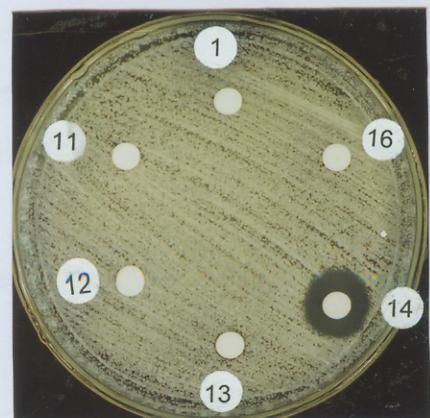
MRSA

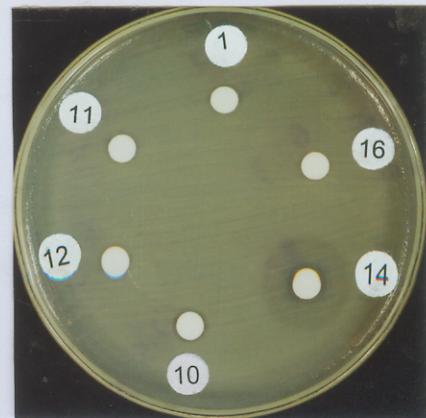
Cn

Cn

CaSH

EC

4. การทดสอบหาค่า minimum inhibitory concentration (MIC) ของสารสกัดต่อบาบคที่เรียและยีสต์ โดยวิธี agar microdilution

สารสกัดที่ทำให้เกิดวงใส หรือทำให้เกิดรอยจางรอบแผ่น disc จะถูกนับมาหาค่า MIC โดยวิธี agar microdilution สารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเอธิลอะซิเตทที่น้ำมหากทดสอบเพื่อหาค่า MIC ประกอบด้วยสารสกัดจากราวน้ำและสารสกัดจากเห็ด (ตาราง 9, ภาพประกอบ 18) พบว่า สารสกัดจาก *B. rhombica* มีฤทธิ์กว้างสุด สามารถยับยั้งได้ทั้งแบบคที่เรียแกรมบวกและยีสต์ทั้ง 3 สายพันธุ์ โดย MIC ต่อเชื้อ *S. aureus* มีค่าต่ำสุด คือ 0.98 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร ส่วนค่า MIC ต่อเชื้อ *C. albicans* ทั้ง 2 สายพันธุ์ มีค่าเท่ากับ 15.63 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร สำหรับเชื้อ *C. neoformans* มีค่า MIC ค่อนข้างสูง คือ 125 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร ส่วนสารสกัดจากราวน้ำ *Volutella* sp. สามารถยับยั้งเชื้อ *C. neoformans* ได้ดีที่สุด โดยมีค่า MIC เท่ากับ 31.25 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร และยับยั้ง *S. aureus* มีค่า MIC เท่ากับ 250 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

สารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเอธิลอะซิเตทจากเห็ดที่น้ำมหาก้า MIC มี 3 ชนิด ได้แก่ สารสกัดจากเห็ดขอนขาว (*Lentinus* sp. BL23), *P. sanguineus* และ *Xylaria* sp. 2 พบว่า สารสกัดทั้ง 3 ชนิด ให้ค่า MIC ต่อเชื้อ *S. aureus* มากกว่า 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร ส่วนสารสกัดจาก *P. sanguineus* มีค่า MIC ต่อเชื้อ *C. neoformans* เท่ากับ 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

สำหรับสารสกัดส่วนมวลชีวภาพที่น้ำมหากทดสอบ (ตาราง 10) พบว่าสามารถยับยั้งเชื้อ *S. aureus* ได้ดีที่สุด โดยมีค่า MIC เท่ากับ 7.81 และ 3.9 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร สารตังกล่าวสกัดด้วยไคลอยโนเมเนจามมวลชีวภาพส่วนน้ำ จากราวน้ำ T002/4 และเห็ดโคน (*T. cylindricus*) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังสามารถยับยั้งเชื้อ *C. neoformans* โดยให้ค่า MIC เท่ากัน คือ 7.81 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร สำหรับเชื้อ *C. albicans* ทั้ง 2 สายพันธุ์ ถูกยับยั้งจากสารทั้ง 2 ชนิด เช่นเดียวกัน แต่มีค่า MIC ค่อนข้างสูง คือ 125 และ 62.5 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร ตามลำดับ นอกจากนี้ยังสามารถยับยั้งเชื้อ *E. coli* ได้โดยให้ค่า MIC เท่ากับ 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร แต่ย่างໄภ์ตามสารสกัดทั้ง 2 ชนิด ไม่สามารถยับยั้งเชื้อ MRSA ที่ระดับความเข้มข้น 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร ซึ่งเป็นระดับความเข้มข้นสูงสุดที่ใช้ทดสอบ

สำหรับค่า MIC ของยาต้านจุลินทรีย์มาตรฐาน penicillin G, vancomycin, gentamicin, tetracycline และ amphotericin B มีค่า MIC อยู่ในช่วง 0.03-16 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

ตาราง 9 ค่า MIC ของสารสกัดส่วนน้ำเสียแข็งร้าดวายเออริโอลโคไซเดท โดยวิธี agar microdilution

สารสกัด	MIC ($\mu\text{g/ml}$)						
	SA	MRSA	EC	PA	CaSH	CaPSU	CnPSU
รากสา							
<i>B. rhombica</i>	0.98	250			15.63	15.63	125
<i>Volutella</i> sp. V06	250						31.25
เห็ด							
เห็ดคนนา (<i>Lentinus</i> sp. BL23)	>500						>500
<i>P. sanguineus</i>	>500						500
<i>Xylaria</i> sp. 2	>500						

SA: *S. aureus* ATCC 25923

MRSA: Methicillin resistant *S. aureus* SK1

EC: *E. coli* ATCC 25922

PA: *P. aeruginosa*

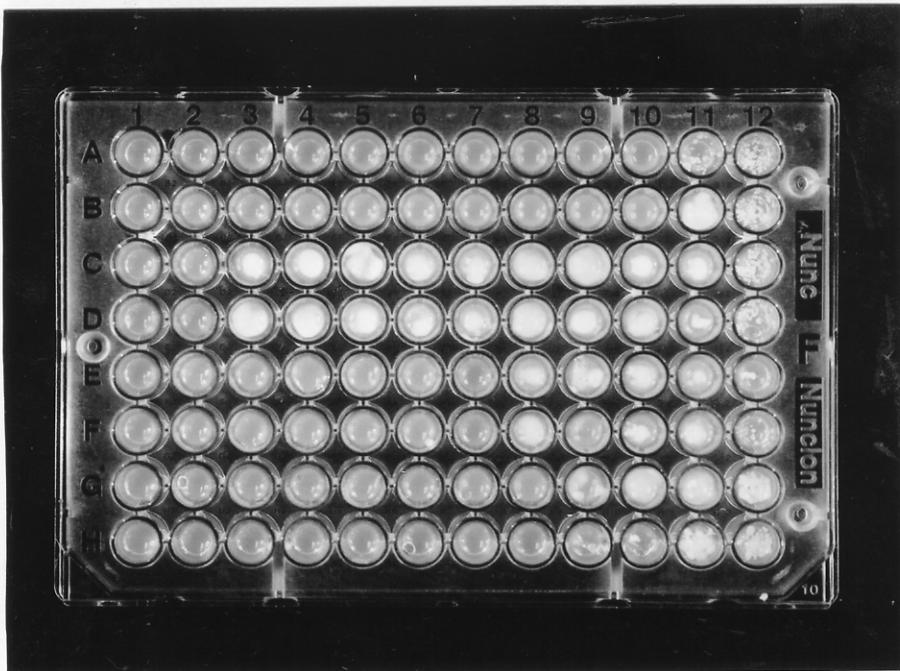
CaSH: *C. albicans* SH

CaPSU: *C. albicans* PSU

CnPSU: *C. neoformans*

ตาราง 10 ค่า MIC ของสารสกัดส่วนน้ำแข็งที่วิเคราะห์เชื้อรา และยาต้านจุลินทรีย์ โดยวิธี agar microdilution

สารสกัด	MIC ($\mu\text{g/ml}$)					
	SA	MRSA	EC	PA	CaSH	CaPSU
รากน้ำ						
รากน้ำ T002/4 B.1	7.81	>500	500		125	125
เห็ดโคน						
เห็ดโคน (<i>T. cylindricus</i>) B.1	3.9	>500	500		62.5	62.5
เห็ดโคน (<i>T. cylindricus</i>) B.5	>500					>500
สาหร่ายต้นจุลินทรีย์						
Penicillin G	0.03					
Vancomycin		1				
Gentamicin			1			
Tetracycline				16		
Amphotericin B					0.13	0.13
SA: <i>S. aureus</i> ATCC 25923	CaSH: <i>C. albicans</i> SH	B.1: สาหร่ายต้นจุลินทรีย์โดยวิธี agar microdilution				
MRSA: Methicillin resistant <i>S. aureus</i> SK1	CaPSU: <i>C. neoformans</i> PSU	B.2: สาหร่ายต้นจุลินทรีย์โดยวิธี agar microdilution				
EC: <i>E. coli</i> ATCC 25922	CnPSU: <i>C. neoformans</i>	B.3: สาหร่ายต้นจุลินทรีย์โดยวิธี agar microdilution				
PA: <i>P. aeruginosa</i>		B.4: สาหร่ายต้นจุลินทรีย์โดยวิธี agar microdilution				
		B.5: สาหร่ายต้นจุลินทรีย์โดยวิธี agar microdilution				

a

ภาพประกอบ 18 การทดสอบหาค่า MIC ของสารสกัดต่อแบคทีเรียและยีสต์ โดยวิธี agar microdilution

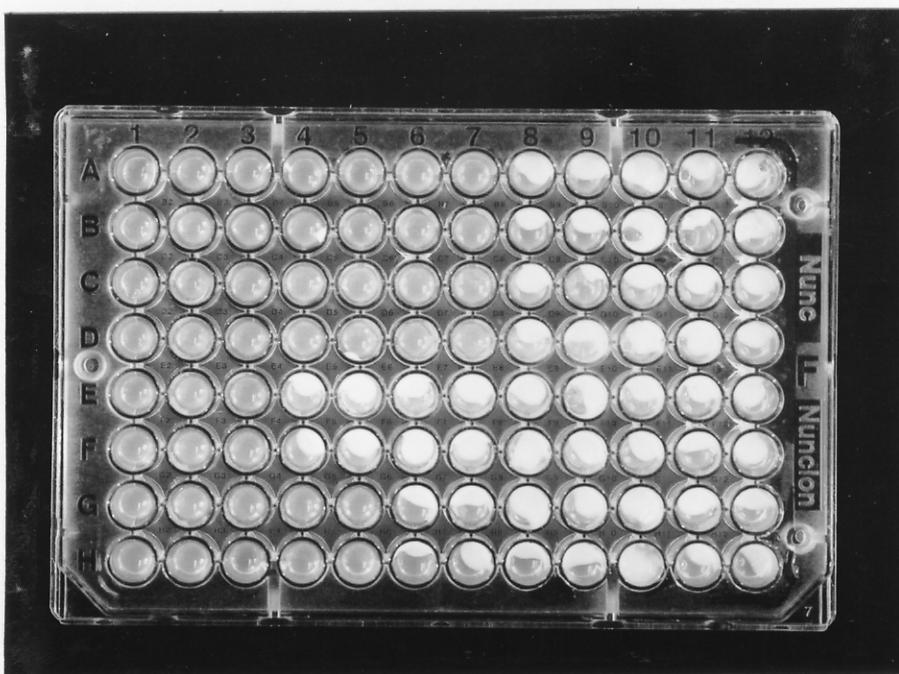
a: แกล A, B: *S. aureus* ทดสอบกับสารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเอธิโลอะซีเตทจาก *B. rhombica* (ค่า MIC หลุมที่ 10 : 0.98 $\mu\text{g}/\text{ml}$)

แกล C, D: *S. aureus* ทดสอบกับสารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเอธิโลอะซีเตทจาก *Volutella* sp. V06 (ค่า MIC หลุมที่ 2 : 250 $\mu\text{g}/\text{ml}$)

แกล E, F: *S. aureus* ทดสอบกับสารสกัดด้วยไดคลอโรเมีนจากมวลชีวภาพส่วนน้ำจากนานั่ง T002/4 (ค่า MIC หลุมที่ 7 : 7.81 $\mu\text{g}/\text{ml}$)

แกล G,H: *S. aureus* ทดสอบกับสารสกัดด้วยไดคลอโรเมีนจากมวลชีวภาพส่วนน้ำจากเห็ดโคน (*T. cylindricus*) (ค่า MIC หลุมที่ 8 : 3.9 $\mu\text{g}/\text{ml}$)

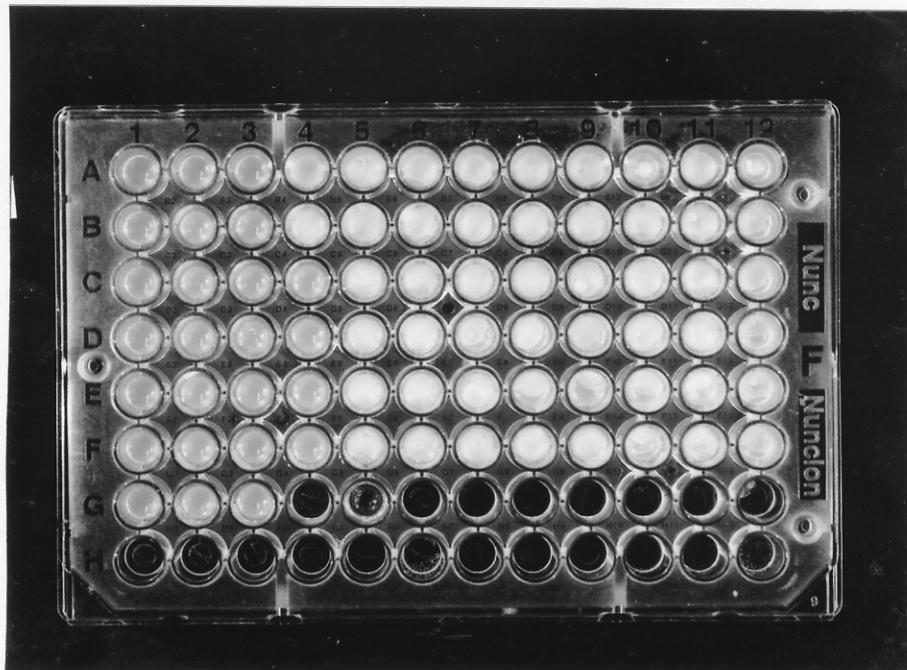
หลุมที่ 12: growth control

b

ภาพประกอบ 18 (ต่อ) การทดสอบหาค่า MIC ของสารสกัดต่อแบคทีเรียและยีสต์ โดยวิธี agar microdilution

- b: แกล A, B: *C. neoformans* ทดสอบกับสารสกัดด้วยไดคลอโรเม็นจากรากมวลชีวภาพ ส่วนน้ำจากรา่น้ำ T002/4 (ค่า MIC หลุมที่ 7 : 7.81 $\mu\text{g/ml}$)
- แกล C, D: *C. neoformans* ทดสอบกับสารสกัดด้วยไดคลอโรเม็นจากรากมวลชีวภาพ ส่วนน้ำจากเห็ดโคน (*T. cylindricus*) (ค่า MIC หลุมที่ 7 : 7.81 $\mu\text{g/ml}$)
- แกล E, F: *C. neoformans* ทดสอบกับสารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเอธิลอะซีเตท จาก *B. rhombica* (ค่า MIC หลุมที่ 3 : 125 $\mu\text{g/ml}$)
- แกล G, H: *C. neoformans* ทดสอบกับสารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเอธิลอะซีเตท จาก *Volutella sp.* V06(ค่า MIC หลุมที่ 5 : 31.25 $\mu\text{g/ml}$)
- หลุมที่ 12: growth control

C

ภาพประกอบ 18 (ต่อ) การทดสอบหาค่า MIC ของสารสกัดต่อแบคทีเรียและยีสต์ โดยวิธี agar microdilution

ค: แกล A, B: *C. albicans* SH ทดสอบกับสารสกัดด้วยไดคลอโรเม็นเจนจากมวลชีวภาพ ส่วนน้ำจากราบ T002/4(ค่า MIC หลุมที่ 3 : 125 $\mu\text{g/ml}$)

แกล C, D: *C. albicans* PSU ทดสอบกับสารสกัดด้วยไดคลอโรเม็นเจนจากมวลชีวภาพ ส่วนน้ำจากเห็ดโคน (*T. cylindricus*) (ค่า MIC หลุมที่ 4 : 62.5 $\mu\text{g/ml}$)

แกล E, F: *C. albicans* SH ทดสอบกับสารสกัดด้วยไดคลอโรเม็นเจนจากมวลชีวภาพ ส่วนน้ำจากเห็ดโคน (*T. cylindricus*) (ค่า MIC หลุมที่ 4 : 62.5 $\mu\text{g/ml}$)

แกล G: control (sterile agar)

หลุมที่ 12: growth control

5. การทดสอบฤทธิ์ด้านเชื้อราชนิดเส้นใยของสารสกัด โดยวิธี disc diffusion

สารสกัดที่นำมาทดสอบฤทธิ์ด้านเชื้อรา *M. gypseum*, *T. rubrum* และ *P. marneffei* มีทั้งหมด 28 ชนิด สามารถยับยั้งเชื้อราได้โรคทั้ง 3 สายพันธุ์ได้น้อยมาก มีสารสกัดเพียง 2 ชนิด เท่านั้นที่สามารถยับยั้งเชื้อได้ คือ สารสกัดด้วยไดคลอโรเมเน็นสกัดจากมวลชีวภาพส่วนน้ำ จาก rania T002/4 และเห็ดโคน (*T. cylindricus*) ซึ่งสามารถยับยั้งการเจริญของเชื้อราได้ทั้ง 3 สายพันธุ์ สำหรับสารสกัดส่วนน้ำเลี้ยงเชื้อด้วยเอชิลอะซิเตททั้งที่สกัดจากการน้ำและสกัดจากเห็ด ไม่สามารถยับยั้งเชื้อราทั้ง 3 ชนิดได้ (ตาราง 11, ภาพประกอบ 19)

6. การทดสอบหาค่า minimum inhibitory concentration (MIC) ของสารสกัดต่อเชื้อราชนิดเส้นใย โดยวิธี broth microdilution และการทดสอบฤทธิ์การยับยั้งการเจริญของเชื้อราโดยวิธี สไลเด้นลูม

จากการทดสอบเบื้องต้นโดยวิธี disc diffusion ทำให้ได้สารสกัด 2 ชนิด สำหรับนำมาทดสอบเพื่อหาค่า MIC ต่อ *M. gypseum* และ *T. rubrum* และ หาค่า EC₅₀ ต่อ *P. marneffei* ซึ่งได้แก่สารสกัดด้วยไดคลอโรเมเน็นสกัดจากมวลชีวภาพส่วนน้ำ จาก rania T002/4 และเห็ดโคน (*T. cylindricus*) ในการทดสอบครั้งนี้ได้ใช้วิธี broth microdilution เพื่อหาค่า MIC ต่อเชื้อกลุ่ม dermatophyte ทั้ง 2 สายพันธุ์ และใช้วิธีการทดสอบในสไลเด้นลูมเพื่อหา EC₅₀ ต่อเชื้อ *P. marneffei*

สารสกัดทั้ง 2 ชนิด เมื่อนำมาทดสอบกับเชื้อกลุ่ม dermatophytes ทั้ง 2 สายพันธุ์ พบว่า สารสกัดจากการน้ำ T002/4 สามารถยับยั้งเชื้อราทั้ง 2 ชนิดโดยมีค่า MIC เท่ากัน คือ 64 ไมโครกรัม ต่อมิลลิลิตร สำหรับสารสกัดจากเห็ดโคน (*T. cylindricus*) มีค่า MIC ที่สูงกว่าสารสกัดจากการน้ำ โดยให้ค่า MIC ต่อเชื้อ *M. gypseum* เท่ากับ 256 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร และ 64 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร ต่อเชื้อ *T. rubrum* (ตาราง 12) เมื่อเปรียบเทียบค่า MIC ที่ได้จากสารสกัดทั้ง 2 ชนิด กับยาด้านเชื้อรามาตรฐาน miconazole ซึ่งมีค่า MIC ต่อ *M. gypseum* และ *T. rubrum* เท่ากับ 4 และ 2 ไมโครกรัมตามลำดับ ก็ยังถือว่าเป็นค่า MIC ที่ค่อนข้างสูง

สำหรับเชื้อ *P. marneffei* ได้ทดสอบโดยวิธี สไลเด้นลูม (ตาราง 13, ภาพประกอบ 20) เมื่อจากเมื่อนำไปทดสอบด้วยวิธี broth microdilution ไม่สามารถอ่านผลได้ เพราะโคนิดีย์ไม่เจริญออกเป็นสายรา จึงทดสอบด้วยวิธี สไลเด้นลูม ซึ่งพบว่าสารสกัดจากการน้ำ T002/4 ที่ระดับความเข้มข้น 15.63 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร สามารถยับยั้งการเจริญของสายราได้ร้อยละ 19.50 ซึ่งเป็นความเข้มข้นต่ำสุดที่นำมาคำนวณหาค่า EC₅₀ เมื่อเพิ่มความเข้มข้นของสารสกัดครั้งละ 2 เท่า ก็ให้ค่าร้อยละการยับยั้งการเจริญของสายราสัมพันธ์กับความเข้มข้นของสารสกัดที่เพิ่มขึ้น

เมื่อใช้สารสกัดที่ความเข้มข้นสูงสุด คือ 500 มิโครกรัมต่อมิลลิลิตร จะให้ค่าร้อยละการยับยั้งการเจริญของสายรา夷ากับ 68.57 เมื่อนำค่าร้อยละการยับยั้งการเจริญของสายรา夷าที่ได้มาเขียนกราฟเส้นตรง และคำนวณค่า EC_{50} จากสมการ linear regression ได้ค่า EC_{50} เท่ากับ 284.6 มิโครกรัมต่อมิลลิลิตร (ตาราง 14)

การยับยั้งการเจริญของสายรา夷าโดยสารสกัดด้วยไคคลอโรเมธานามูลชีวภาพส่วนน้ำของเห็ดโคน (*T. cylindricus*) ให้ผลสำนองเดียวกับสารสกัดจากรากน้ำ T002/4 แต่สามารถยับยั้งการเจริญของสายรา夷าได้ดีกว่า โดยมีค่า EC_{50} ต่ำกว่า คือ 210.74 มิโครกรัมต่อมิลลิลิตร

สำหรับค่า MIC ที่ได้จากการด้านเชื้อรากได้เลือกจากความเข้มข้นแรกที่เชื้อไม่สามารถเจริญได้ เนื่องจากไม่สามารถนำค่าร้อยละการยับยั้งการเจริญของสายราษามาคำนวณหาค่า EC_{50} เพราะการเจริญของเชื้อ *P. marneffei* ในแต่ละความเข้มข้นมีความแตกต่างกันมาก โดยที่ระดับความเข้มข้น 32-1 ในมิโครกรัมต่อมิลลิลิตร เชื้อไม่สามารถเจริญได้เลย แต่ที่ระดับความเข้มข้นของยาตั้งแต่ 0.5-0.063 มิโครกรัมต่อมิลลิลิตร เชื้อเจริญได้ดีและให้ค่าร้อยละการยับยั้งการเจริญของสายราษามากกว่าร้อยละ 20 ซึ่งไม่สามารถนำคำนวณค่า EC_{50} ตั้งนั้นจึงเลือกความเข้มข้นต่ำสุดที่เชื้อไม่สามารถเจริญได้เป็นค่า MIC ซึ่งมีค่า เท่ากับ 1 มิโครกรัมต่อมิลลิลิตร

ตาราง 11 การทดสอบฤทธิ์ต้านเชื้อราเบื้องต้นของสารสกัดส่วนมวลชีวภาพของเชื้อราด้วยไดคลอโรเม็น เอธิลอะซิเตทและเมธานอล

สารสกัด	เชื้อรา		
	<i>M. gypseum</i>	<i>P. marneffei</i>	<i>T. rubrum</i>
control (DMSO)	-	-	-
รากข้าว			
<i>B. rhombica</i> B.3	-	-	-
B.4	-	-	-
B.5	-	-	-
รากข้าว T002/4 B.1	+	+	+
B.3	-	-	-
B.4	-	-	-
B.5	-	-	-
<i>Volutella</i> sp.V06 B.3	-	-	-
B.4	-	-	-
B.5	-	-	-
เห็ด			
เห็ดขอนขาว(<i>Lentinus</i> sp.BL23) B.3	-	-	-
B.4	-	-	-
B.5	-	-	-
เห็ดโคน(<i>T. cylindricus</i>) B.1	+	+	+
B.2	-	-	-
B.3	-	-	-
B.5	-	-	-

B.1: สารสกัดด้วยไดคลอโรเม็นจากมวลชีวภาพส่วนน้ำ

- : no inhibition

B.2: สารสกัดด้วยเอธิลอะซิเตทจากมวลชีวภาพส่วนน้ำ

+ : inhibition

B.3: สารสกัดด้วยไดคลอโรเม็นจากมวลชีวภาพส่วนมวล

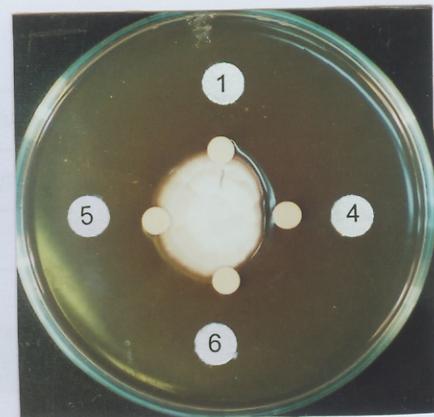
B.4: สารสกัดด้วยเอธิลอะซิเตทจากมวลชีวภาพส่วนมวล

B.5: สารสกัดด้วยเมธานอลจากมวลชีวภาพส่วนมวล

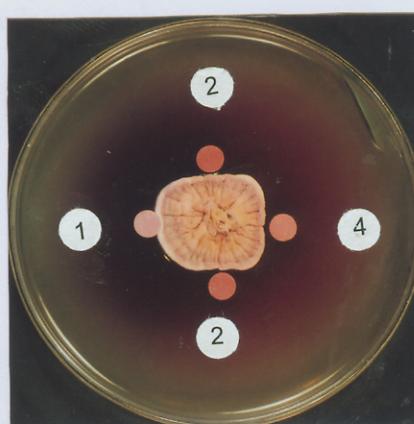
ภาพประกอบ 18 การทดสอบฤทธิ์ต้านเชื้อราชนิดเส้นใบของสารสกัด โดยวิธี disc diffusion

M. gypseum

T. rubrum

P. marneffei

ภาพประกอบ 19 การทดสอบฤทธิ์ต้านเชื้อราชนิดเส้นใบของสารสกัด โดยวิธี disc diffusion

1: control (DMSO)

2: สารสกัดด้วยไดคลอโรเมเนนจากมวลชีวภาพส่วนน้ำจากเห็ดโคน (*T. cylindricus*)

3: สารสกัดด้วยเอธิลอะซีเตทจากมวลชีวภาพส่วนน้ำจากเห็ดโคน (*T. cylindricus*)

4: สารสกัดด้วยไดคลอโรเมเนนจากมวลชีวภาพส่วนน้ำจากรานา้ T002/4

5: สารสกัดด้วยเอธิลอะซีเตทจากมวลชีวภาพส่วนมวลจากรานา้ T002/4

6: สารสกัดด้วยเมಥานอลจากมวลชีวภาพส่วนมวลจากรานา้ T002/4

สารสกัดความเข้มข้น 100 ไมโครกรัมต่อ disc

ตาราง 12 การทดสอบหาค่า MIC ของสารสกัดต่อเชื้อราชนิดเด่นไป
โดยวิธี broth microdilution

สารสกัด	MIC ($\mu\text{g/ml}$)	
	<i>M. gypseum</i>	<i>T. rubrum</i>
ราน้ำ T002/4 B.1	64	64
เห็ดโคน (<i>T. cylindricus</i>) B.1	256	64
ยาต้านเชื้อรา		
Miconazole	4	2

B.1: สารสกัดด้วยไดคลอโรมีเคนจากมวลชีวภาพส่วนน้ำ

ตาราง 13 การทดสอบคุณภาพของตัวอย่างตัวอย่างเชิงพิเศษติดต่อกันในกระบวนการเบี้ยงกาเจริญเติบโตของสาขารา *P. marneffei* ในสไตร์ที่ 4

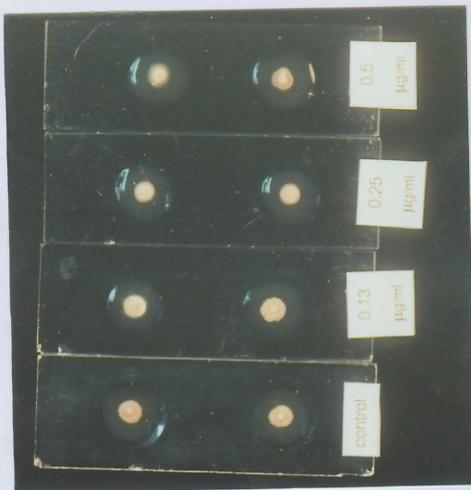
สารสกัด μg/ml	รุ่งลดละการเบี้ยงกาเจริญเติบโตของสาขารา <i>P. marneffei</i>					
	15.63	31.25	62.5	125	250	500
ร้าน T002/4 B.1	19.5	28.05	28.94	34.74	50.75	68.57
เห็ดโคน (<i>T. cylindricus</i>) B.1	13.19	30.6	34.1	40.4	57.04	78.97
Miconazole (μg/ml)	0.063	0.125	0.25	0.5	1	2
	N	N	N	20	100	100
					100	100
						100

N : no inhibition

ตาราง 14 ค่า EC₅₀ ของตัวอย่างตัวอย่างเชิงพิเศษติดต่อกันในกระบวนการเบี้ยงกาเจริญเติบโตของสาขารา *P. marneffei*

สารสกัด	EC ₅₀ (μg/ml) <i>P. marneffei</i>	สมการ	
		$y = 0.096x + 22.679$	$y = 0.1044x + 22.999$
ร้าน T002/4 B.1	284.6	0.9701	0.993
เห็ดโคน (<i>T. cylindricus</i>) B.1	210.74		

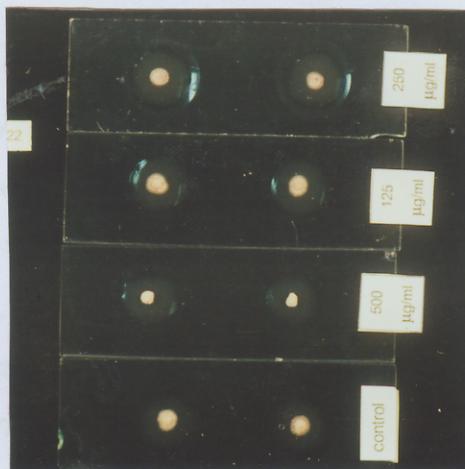
B.1: สารสกัดตัวอย่างติดต่อกันในกระบวนการเบี้ยงกาเจริญเติบโตของสาขารา

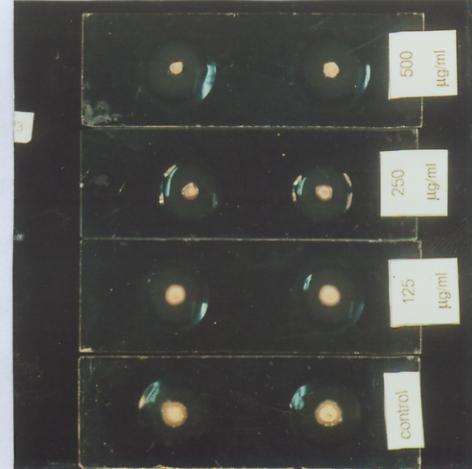
a.1

a.2

b

c

ภาพประกอบ 20 ขนาดโคลนีของ *P. marneffei* ในสไลด์หลุมเมื่อทดสอบกับยาต้านราสารสกัดจากราನ้ำ T002/4 และเห็ดโคน บ่มที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 7 วัน

a.1: ทดสอบกับยาต้านรา miconazole ที่ระดับความเข้มข้น 0.13-0.5 $\mu\text{g}/\text{ml}$

a.2: ทดสอบกับยาต้านรา miconazole ที่ระดับความเข้มข้น 1-4 $\mu\text{g}/\text{ml}$

b: ทดสอบกับสารสกัดด้วยไดคลอโรเมเนนจากมวลชีวภาพส่วนน้ำจากราನ้ำ T002/4

c: ทดสอบกับสารสกัดด้วยไดคลอโรเมเนนจากมวลชีวภาพส่วนน้ำจากเห็ดโคน (*T. cylindricus*)